

פניני פרשת השבוע

נושא השבוע: הודאה לה'

חג הפסח

בס"ד | גיליון מס' 174

כיצד פקק תנועה חולל מהפך בחיים?

ונודה לך שיר חדש (הגדה של פסח)

הבה נתרגש בלילה הזה. הבה נתבונן בגודל הניסים הנפלאים, נדמיין את המים המאדימים והופכים לדם, נתאר את הצפרדעים המקפצות בבית, בחדרים, בתנורים ובבגדים, נחוש את הכינים שחוללו שמות בגופם של המצרים, נחוה שוב את אימת הערוב. נתאר את הכל בצבעים חיים וססגוניים, נבין כי אלו לא סיפורים היסטוריים אלא עובדות שכדאי ורצוי כל כך לזכור, לחוות, לחוש ולהרגיש, כי רק כך נוכל לספר את 'ציאת מצרים' עם כל הלב, ולהעבירו לדורות הבאים.

וככל שנעצים את חוויית 'ציאת מצרים', ככל שנתאר אותה טוב יותר, ככל שנעניק לנו ולמשפחתנו את התחושות של אותם הרגעים - כך ייפתחו לנו שערי שמים בלילה

גדול זה המסוגל לישועות נפלאות, ובורא עולם אבינו האוהב יעטרנו בשפע ברכה וטובה, 'ציאה מהמצרים' האישיים שלנו לחיים מלאי אורה ושמחה, כי כל המרבה לספר ביציאת מצרים - הרי זה משובה, וזוכה לטנא ברכות וישועות!

מחזה מטלטל ששינה חיים

רחוב יחזקאל בירושלים, כמה ימים לפני חג הפסח. כמנהגם של יהודים בימים אלה, אץ רץ לו יהודי לחנות מוצרי חשמל הממוקמת בפינת הרחוב, מבקש לרכוש לו מכשיר כלשהו חדש לחג. את עינו צדה דמותו של יהודי צעיר, שמעיניו נשקפים תום, עדינות וחוץ יהודי, העומד בפינת הרחוב כשעגלת תינוק לידו, ונראה כממתין למשהו. עד כאן כלום לא מוזר, אלא שאחרי שעה וחצי שב האיש לאותה חנות, ונפעם לגלות כי האיש הממתין עודו ממתין, ניצב באותה פינה בדיוק!

אין ספק, עכשיו זה כבר מוזר מאוד. משהו שעומד בערב פסח בפינת הרחוב, בחוסר תחוזה כמעט, רק שפתי נעות, והוא לא אז כבר שעה וחצי! סקרנותו גברה, התעלומה לא הניחה לו. מה מביא יהודי ללכות את זמנו בעמידה סתמית בערב פסח בטבורה של עיר? מה גורם לאדם שנראה כה זך ואצילי לעמוד על גלגליו שעה ארוכה בפינת רחוב?

הוא פנה ליהודי בנימוס, והציע עזרה. 'עברתי כאן פעמיים בשעתיים האחרונות, וראיתיך עומד באותה תוזה, עיניך עצומות לפעמים ואתה ממלמל משהו. אתה צריך עזרה? ממתין למשהו או למשהו?!' היהודי הממתין חיך בביישנות מה, והשיב מיד: 'האמת שאין לי מה להסתיר, הבה אספר לך את סיפור חיי...'. וכאן פתח וסיפר סיפור חיים דרמטי ומהפכני, שפטר את השאלה והותיר את השואל הלום רעם, נדהם ממש.

הוא נולד בבית שאינו אמון על שמירת התורה והמצוות, ולא זכה להתחנך על ברכי התורה. את שנות ילדותו העביר בבית הספר השכונתי, וכשגדל והפך לנער - חיפש לעצמו עיסוקים מזדמנים. כך אירע שבערבי פסחים מצא את עצמו עובד באחת החנויות במרכז ירושלים, משרת את הלקוחות.

מדי יום ביומו בשובו הביתה, נסע באוטובוס המוביל לשכונת מגוריו - רמת אשכול שבירושלים, שמסלולו יורד במורד רחוב שטראוס, חוצה את 'כיכר השבת', וממשיך

הנה מגיע הרגע הגדול, הלילה הנפלא בשנה, בו לילה כיום יאיר. אמת כי הכוכבים ינצנצו בלילה גדול זה כרגיל, אך אורם יבהיק מאי פעם, נוגהם יזהיר מתמיד. הוא הלילה הזה לה' שימורים, הלילה שכולו חיבת ה', התרפקות של אהבה והודאה על אבינו שבשמים, לילה של קשר עמו ברמה הקרובה ביותר.

כבר עברו להם ימי הנקיונות, בתינו מדיפים ניחוח אביבי רענן ופורח, והרחובות מצוחצחים בכל פינה ופינה. כבר הבהקנו כל ארון, כל מרצפת וכל מדף, כבר זיככנו את הלב וטיהרנו את הנשמה לקראת הרגעים הגדולים. הבתים כולם חודשו - אם ברהיטים חדשים, אם במפות חדשות, ואם בכלי החג היפהפיים השמורים רק לפסח, חג שכולו התחדשות ושמחה אינסופית, התרגשות והתרעננות.

נעימות החג נשמעות באוזנינו, השירים המוכרים מהדהדים בכל בית וקרן רחוב. זה משורר 'והיא שעמדה' וחברו מזמר 'חסל סידור פסח', וכולם כבר סיימו את מירוש הנקיונות והקניות, הגעלות הכלים ומכירת החמץ. הקטנים כבר מצפצפים בקול ענוג את ה'מה נשתנה', ולנו לא נותר אלא ליישב את השאלה רבת השנים: אז מה באמת נשתנה בלילה הזה מכל הלילות?

התשובה היא, שבילילה גדול ונשגב זה, אנו זוכים במצוה מיוחדת ונדירה, החלה רק פעם בשנה. זו המצוה לספר ביציאת מצרים, להודות לה' יתברך ולשבחו על ניסיו ונפלאותיו עימנו, כשחולל תהפוכות עולם והפך את מערכות הטבע, במטרה להוציא אותנו מתחת ידי הרודן פרעה, ולקרבתנו לעבודתו באהבה.

בלילה זה 'חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים'. פירוש הדבר, שבילילה הזה יש לנו את ההזדמנות לחוות שוב את העבר, לנוע בגלגלי הזמן לאחור ולחיות שוב את הרגעים המרוממים של 'ציאת מצרים', להתרגש מגודל הזכות להשתחרר מבית עבדים ולהפוך לעבדי ה'. וככל שנשקיע כוחות ומאמצים בלהאיר את הנס המופלא, בלהעיר אותו מתרדמת הזמן ולחוות אותו מחדש - כך נפעיל את אותם רחמי שמים נפלאים שפעלו באותו לילה גדול, לשחררנו מכל מיצר וצרה.

וכך גילה בספד"ק 'אגרא דכלה', בפרשת עקב, כי כולנו יכולים להיות 'בעלי מופת' של ממש, להביא עלינו שפע ישועות משמים, אם נודה ונשבח לה' על נפלאותיו, אם נשוב ונזכיר את ניסיו וישתתף ליבנו בהודאה ושבח כלפיו על כל הניסים המופלאים הללו, בכך נעורר רחמי שמים פלאיים שהתגלו באותו נס, ונגרום להם להרעיק עלינו שפע של ישועות ושפע ברכה.

ועוד הוא מוסיף ומגלה, שהנס של 'ציאת מצרים' הוא ה'מאסטר', מקור כל הניסים. עצם הזכרתו, העלאת שמו, דיבור בשבחו, הארכה בתיאוריו - מעוררים רחמי שמים כבירים כפי שהיו באותו לילה בו יצאנו ממצרים. זה כלי שעובד בכל ימות השנה, אך עוצמתו כפולה ומכופלת, עוצמתית ואדירה, בלילה הזה המיוחד לכך, בלילה בו אנו חייבים לראות את עצמנו יוצאים ממצרים.

לעילוי נשמת

ר' שלמה פרץ ז"ל בן מאיר הלוי גולדשמיט (אריאלי)

במורד רחוב יחזקאל, אלא שבאחד הימים, בהגיע האוטובוס לרחוב יחזקאל, נתקע האוטובוס בפקק ענק, אין יוצא ואין בא ממנו...

מכוניות צופרות, אנשים נרגנים, הכל תקוע. פקק מהסוג הגרוע. הוא היה עייף מעמל יומו, קיווה כבר לשוב לביתו, אך הכל עומד, המכוניות לא זזות. להפתעתו, כשהוא פונה לנהג ומבקש להבין מה יום מיומיו, דווקא הנהג משיב לו באושר:

'הבט נא ימינה ותבין הכל... כאן בצד ימין, מתקיימת חלוקת ענק של 'קמחא דפסחא'. אלפי משפחות מכל רחבי העיר באות הנה עם עגלות ענק, לוקחות הביתה את כל צרכי החג - בשר ודגים, מצות ופירות, ירקות ותפוחי אדמה, מוצרי מזון יבשים, חד פעמי, אגוזים ושקדים... הבט נא ידידי הצעיר, תראה מחזה מרגש שלא ראית מעודך!'

הנער הביט ימינה, ועיניו לא שבעו מראות. עוד ועוד אנשים באים, זה בא בעגלת תינוקות וזה במריצת בניה, אחד בא עם רכב אחיו והשני נעזר בצוות ילדיו. פניהם של כולם קורנות באושר, והם ממלאים מכל הבא ליד, באופן מסודר, יפה וראוי להערצה. אלפים מקבלים את כל צורכי החג חנים אין כסף - יש משהו יפה מזה?

הנער עמד והתבונן במחזה, ולבו כמו נמס. הוא כבר שכח לגמרי מהפקק המעצבן, המראה רומם אותו, הרטיט את לבו. 'אתה יודע מה?' - הוא פונה לנהג, 'תוריד אותי פה. אני רוצה לראות את המחזה הנפלא הזה מקרוב, לא מבעד שמשות האוטובוס!'

הנהג נענה לו בשמחה, אולי גם בקנאה, גם הוא היה רוצה לעזוב עכשיו את ההגה ולראות את הפלא הנשגב הזה... הבחור ממחר לרוץ במורד הרחוב הצדדי, תופס לו באחת החצרות מקום ישיבה על גדר גבוהה, ויושב ומביט בנעשה למטה כשעיניו קרועות מתדממה. שעות ארוכות ישב הנער על הגדר, שכח מזמן שהוא עייף מעמל היום, פרח מזכרונו שפעם מיהר והפקק עיכב אותו... המחזה מרשים, מעורר השראה, מרגש כל לב!

גם ביום המחרת בא הנער, וגם ביום שלאחר מכן. המחזה הנפלא לא מש מלבו, הרעיד את מיתרי נשמתו בכל יום מחדש. הוא שאף לדעת מאין טוב הלב הנפלא הזה, מהיכן נובעים מבועי החסד העצומים הללו, וגילה את אור התורה. עד מהרה התעניין לגבי ישיבה המתאימה לו, גילה את עוצמת הקשר והאהבה עם אבא שבשמים באמצעות קיום המצוות, והתחבר בכל נימי נפשו לתורה הקדושה - בה הוא עמל ועלילה הוא שוקד יום יום...

כשבגר מעט, חש כי המקום הזה, פינת רחוב יחזקאל בירושלים, הוא מקום מיוחד עבורו. זה המקום בו גילה את אבא שבשמים, זה המקום שהעניק לו את אור התורה והמצוות בחייו. הוא פנה לרבו לשאול אם מותר לו לבוא למקום ולברך 'ברוך שעשה לי נס במקום הזה', הרב חיך בהבנה, פסק כי לא ניתן לברך את הברכה, אבל בהחלט ראוי לבוא למקום ולהודות לה' בפרקי תהלים נרגשים, להביע שבח ושירה לה' שזיכה אותו לשוב בתשובה שלימה...

'ומאז, - המשיך האברך לספר כשלחיו סמוקות, 'אני בא לכאן מדי שנה באותו היום בו גיליתי את המחזה ששינה את חיי, ואומר כאן פרקי תהלים בהתרגשות אדירה שאין לתארה. אני מרגיש שהמקום הזה העניק לי את חיי, ואני בא דווקא אליו, ודווקא ביום הזה, כדי להודות ולשבח לה' הטוב על חסדו שגמל עמי!'

וגם לבני, התינוק שבעגלה, קראתי בשם 'פסח', כדי להזכירני בכל עת להודות לה' על הנס הנפלא בו הוא זיכה אותי בזכות חג הפסח. כדי שאזכור בכל עת להודות ולשבח לה' הטוב על חסדו הרב אשר גמל עמי, להביע בפניו שבח ושירה על גמולו הטוב עמי!'

כמה מרגש הסיפור הזה, המופיע בספר 'איש לרעהו' מכלי ראשון. אנו רואים יהודי שזכה באור שמימי, רגע של הזדמנות להתחבר לאביו שבשמים. קפץ עליו באהבה, ניצל אותו כהוגן וזכה בחיים חדשים ומאירים, עליהם הוא מודה מעומק לבו. בורא עולם נתן לו רגע של מתנה, הזדמנות לפקוח את העיניים, והוא הסתער עליה בשמחה וקנה את שני העולמות, עולם הזה ועולם הבא גם יחד.

בלילה הזה כולנו חווים רגע הזדמנות כזה. זהו לילה של גילוי שכינה, כימי צאתנו ממצרים נראה נפלאות. לילה בו הקדוש ברוך הוא ופמלייתו באים להתחבר אלינו, לשמוע את השבח הנפלא שאנו מספרים על יציאת מצרים, לחזות בעם ישראל מתכנס למשפחותיו סביב שולחנות הסדר, ולהאיר להם אור של קירבת אלוקים שמימית הנובעת מהודאה.

הבה נאמץ את ההזדמנות, נקפוץ על המציאה. נבין באיזה לילה גדול אנו נמצאים, ונסתער על המתנה הנפלאה הזו של חיבור בעבותות אהבה עם אבינו שבשמים. כי רגע ההזדמנות הזה, הוא רגע שיכול לחולל מהפך בחיינו, להעצים את הקשר שלנו וקרבת האלוקים לבורא עולם. הבה נצל את ההזדמנות שבליילה הזה עד תומה, ונחווה בעצמנו חוויה של קשר רוחני מתהדק ומתעצם עם אבינו האוהב!

דירת חלומות בהזמנה!

המעשה הבא מגיע אלינו מבאנוס אירס שבארגנטינה הרחוקה, והתרחש בחודש אב תשע"ו. בבית אחת המשפחות החשובות בקהילה היהודית המקומית, ישבה באותו ערב כלה הנערכת ליום שמחת ליבה, ועל פניה דאגה ותוגה. אביה תלמיד חכם

מופלג וראש כולל במקום, המתפרנס בקושי רב. היא זכתה לבוא בברית האירוסין עם חתן תלמיד חכם שגם הוא נטול יכולת כלכלית גבוהה, ולכן הדאגה לקורת גג ראויה עבורם, הטרידה אותה מאוד מאוד...

היא החלה בחיפוש דירה מתאימה, אך מהר מאוד הבינה כי לפי יכולתה הכספית - תיאלץ להתפשר על דירה שהיא הרבה פחות מבית חלומותיה. ואכן, דירה כזו נמצאה די בקלות, דירה קטנה נטולת כיווני אור, באיזור שכוח ונידח. היה נראה כי אין ברירה, והם עמדו כבר לסגור על הדירה, כי נראה כי אין מנוס...

ובאותם ימים, הגיעה לביקור דודה מבוגרת, שהפכה כבר מזמן לאורחת קבע בביתה של הכלה. אך נכנסה הדודה הביתה ומיד חשה באותות הדאגה הניכרים על פני אחייניתה הכלה, וביקשה לברר על כך. האחיינית לא ראתה סיבה מיוחדת להסתיר את המידע, ועל אחר סיפרה על נסיונותיה למצוא דירה הולמת, על הדירה עליה היא חולמת, ועל כך שמצבה הכספי אינו מאפשר לה לרכוש את הבית הרצוי...

'אם כך, הלא יש סגולה פשוטה!' - קראה הדודה בפנים קורנות, 'נו, סגולת ה'מזמור לתודה'. זו סגולה מיוחדת, נפלאה!' - התלהבה הדודה, 'פשוטה וקלה: במשך 40 יום, מייחדים כמה דקות לחשוב על ניסים שה' עשה עימנו, להרהר בנפלאות שגמל לנו. אחר כך אומרים 'מזמור לתודה' בכוונה ובהתלהבות, פשוט מודים להשם על חסדו הטוב. והסגולה הזו מוכיחה את יכולתה, כי כשאדם מודה - הוא פותח את השער, משמים מעניקים לו סיבות נוספות להודות!'

הדודה שתקה מעט, והוסיפה: 'ראי נא, הבה נרשום על דף את כל השאיפות לבית החלומות שלך. סגולת 'מזמור לתודה' יכולה להביא אותם, בכוחה של ההודאה להעניק אותם משמים!'

הכלה שמעה את הדברים, ולבה רטט. הנה כי כן, ניתן לפתח ולהעצים את רגש ההודאה, ניתן לגרום לו לפעול בעוצמה כבירה כפולה ומכופלת, ולפתוח באמצעותו שערי שמים. היא הרהרה לרגע, והחלה מונה: 'דירת 80 מ"ר, משופצת, חזיתית. במיקום שלא יהיה רחוק מדי מבית שני ההורים, ובקומה עד קומה רביעית. רגע, עוד לא סיימתי!...' - אמרה הכלה בחיוך והוסיפה: 'עם הסקה ומיזוג מרכזיים, בסביבה שקיטה ובמרכז שיכון הקהילה, וכמובן - במחיר שאני יכולה לשלם!'

הכלה הוסיפה עוד אי אלו פרטים, והדודה התיישבה לכתוב במרץ את כל התנאים הדרושים. לבסוף, היתה בידה רשימה בת 14 תנאים, 'קריטריונים לדירת החלומות' - נכתב בכותרת הרשימה. 'אני מאמינה ובטוחה שאם נתמיד 40 יום בקבלה זו, אם נעמיק את רגש ההודאה שלנו לבורא עולם - נזכה לראות את חלומותיי מתגשמים. יצאנו לדרך, כבר היום!'

בימים הבאים, עשתה האחיינית את הסגולה בדיוק לפי ההוראות. מדי יום כיבתה את מכשיר הסלולרי שלה, והתרכזת כמה דקות בהודאה לה', על שנות ילדותה, על משפחתה, על בריאותה, על החתן בו זכתה... אחר כך הוסיפה ואמרה ברטט 'מזמור לתודה', וימי ההודאה האלה הפכו לחוויה קסומה ומענגת של קירבת ה', של הודאה נרגשת, של דקות יקרות ערך בהן הנפש נכספת לה' הטוב, ומודה לו בהתרגשות...

והנה באחד הימים, הלכו הכלה והוריה לראות דירה אחת שהוצעה להם, ואכן - זו דירת החלומות המבוקשת. המיקום, הקומה, הצורה, הסביבה - הכל מושלם ונפלא. נותרה רק שאלת הכסף, שכן המוכר דרש \$130,000 בגין הדירה, ואילו למחותנים לא היה לתת אלא \$90,000 בלבד!

ניסו להתמקח עמו, אך הלה עומד על שלו, ובצדק רב. המחיר אותו הוא דורש הוא הגון, זה שוויה של הדירה. אביה של הכלה ניסה לדבר על לבו, אך לשווא - המוכר טוען כי הוא מעניק צדקה ברוח לב, אך עיסקאות הוא עושה רק במחירים הגונים...

נכנסו אבי הכלה והמוכר בשיחה על צדקותיו, והתברר כי הוא מחזיק תורה, ממחזיקי בית הכנסת בו משמש האב כראש כולל. האוירה ביניהם הפכה ידידותית וחביבה, ואז בישר להם המוכר: 'הואיל ואתה ראש הכולל במקום שאני מחזיק בכספי, הואיל ואתה מתמסר לאברכים שאני הקדשתי את בית הכנסת לצורכם - אתן לך את הדירה בסכום שבידיך, בשמחה ובטוב לבב!'

'מזל וברכה!' - הוכרז מיד, והעיסקה נחתמה. דירת החלומות ניתנה לכלה בדיוק במחיר שרצתה לשלם, דולר לא יותר. מסובב כל הסיבות גלגל את העניינים בצורה הטובה ביותר, ההודאה לו על חסדו פתחה את כל השערים, והביאה את הדירה המבוקשת בדיוק במחיר הנקוב!

וסיפור זה, אותו קיבלנו מאחי הכלה, מלמד אותנו עד כמה גדול כוחה של ההודאה. כשיהודי מודה לה' נפתחים בפניו שערים שהיו נעולים עד עתה. ההודאה היא כמין 'פרוטקציה' שמימית, חתירה מיוחדת מתחת כסא הכבוד, מפתח ישועות עוצמתי במיוחד!

הבה נאמץ את כלי ההודאה, להודות לה' בכל עת על ניסיו ונפלאותיו עימנו. זה יכול להיות בכל רגע ושעה, ובעיקר - ברגעים המיוחדים לכך, באמירת 'מזמור לתודה', בברכת 'מודים' שבשמונה עשרה, ובכל עת מצוא. ההודאה לה' היא כלי עוצמתי לפתוח בו את שערי השמים, הבה נודה לה' בכל ליבנו, ונזכה בישועותיו ובניסיו עימנו תמיד!